

Obsah

Úvod.....	13
1 Anatomie ledvin.....	15
1.1 Anatomie ledvin a močových cest.....	15
1.1.1 Stavba nefronu.....	17
1.1.2 Glomerulus.....	18
1.1.3 Tubulus.....	20
2 Fyziologie ledvin.....	23
2.1 Základní funkční předpoklady ledvinné kontroly homeostázy vnitřního prostředí.....	24
2.2 Glomerulární filtrace.....	24
2.3 Tubulární resorpce.....	26
2.4 Tubulární sekrece.....	27
2.5 Koncentrační a zředňovací schopnost.....	28
2.6 Acidifikace a alkalizace moči.....	29
3 Vyšetřovací metody v nefrologii.....	31
3.1 Celkové vyšetření nemocných.....	31
3.2 Vyšetření moči a močového sedimentu.....	33
3.2.1 Chemické a mikroskopické vyšetření moči.....	33
3.2.2 Kvantitativní vyšetření proteinurie.....	35
3.2.3 Stanovení typu proteinurie.....	35
3.2.4 Mikroalbuminurie.....	38
3.2.5 Mikrobiologické vyšetření moči.....	38
3.3 Funkční vyšetření ledvin.....	39
3.3.1 Vyšetřování glomerulární filtrace.....	39
3.3.2 Vyšetřování koncentrační schopnosti.....	42
3.3.3 Vyšetřování zředňovací schopnosti.....	43
3.3.4 Vyšetřování ledvinného vylučování elektrolytů.....	44
3.3.5 Vyšetřování acidifikační činnosti.....	44
3.4 Neinvazivní a invazivní diagnostika.....	45
3.4.1 Sonografické vyšetření.....	45
3.4.2 Rentgenové vyšetřovací metody.....	45
3.4.3 Výpočetní tomografie ledvin (CT) a magnetická rezonance (MR).....	46
3.4.4 Radioizotopové vyšetření ledvin.....	47
3.4.5 Bioptické vyšetření ledvin.....	47
3.5 Základní imunologická vyšetření u chorob ledvin.....	48
3.5.1 Vyšetření humorální imunity.....	48
3.5.2 Sérologická vyšetření.....	51
3.5.3 Vyšetření buněčné imunity.....	51

4 Primární glomerulopatie	53
4.1 Akutní nefritický syndrom	54
4.1.1 Etiologie a patogeneze	54
4.1.2 Patologie.....	55
4.1.3 Příznaky, objektivní nález a diagnóza	55
4.1.4 Laboratorní nálezy.....	56
4.1.5 Průběh a prognóza.....	56
4.1.6 Léčba.....	57
4.2 Rychle progredující glomerulonefritidy	57
4.2.1 Etiologie, incidence a patogeneze	57
4.2.2 Patologie.....	58
4.2.3 Příznaky, průběh a prognóza	59
4.2.4 Laboratorní nálezy.....	60
4.2.5 Průběh a prognóza.....	60
4.2.6 Léčba.....	61
4.3 Chronické glomerulonefritidy	61
4.3.1 Etiologie	62
4.3.2 Patologie.....	62
4.3.3 Příznaky a objektivní nález	66
4.3.4 Laboratorní nálezy.....	66
4.3.5 Diagnóza	67
4.3.6 Léčba a prognóza	67
4.4 IgA nefropatie (Berger).....	69
4.4.1 Patologie.....	69
4.4.2 Příznaky, objektivní nález a diagnóza	70
4.4.3 Prognóza a léčba	70
4.5 Nefrotický syndrom (NS).....	71
4.5.1 Etiologie a klasifikace	71
4.5.2 Patologie.....	71
4.5.3 Příznaky a objektivní nález	71
4.5.4 Komplikace	73
4.5.5 Laboratorní nálezy.....	73
4.5.6 Diagnóza	74
4.5.7 Prognóza.....	75
4.5.8 Léčba.....	75
5 Sekundární glomerulopatie	79
5.1 Systémový lupus erythematoses	79
5.1.1 Incidence a etiologie.....	79
5.1.2 Klinický průběh a diagnostická klasifikace.....	80
5.1.3 Prognóza a léčebné možnosti	81
5.2 Systémové vaskulitidy (s postižením ledvin)	81
5.2.1 Wegenerova granulomatóza	82
5.2.2 Polyarteritis nodosa a mikroskopická polyarteritida.....	82
5.2.3 Churgův-Straussův syndrom	83
5.2.4 Henochova-Schoenleinova purpura	83
5.3 Trombotická mikroangiopatie	84

5.4	Progresivní systémová skleróza – sklerodermie	85
6	Arteriální hypertenze a ledviny.....	87
6.1	Incidence a etiologie.....	87
6.2	Sekundární hypertenze a její příčiny.....	89
6.2.1	Renovaskulární (vazorenální) hypertenze	89
6.2.2	Renální parenchymatózní hypertenze	90
6.2.3	Sekundární formy hypertenze nerenálního původu.....	91
6.3	Hypertenze v těhotenství.....	92
6.3.1	Ledviny a těhotenství.....	92
6.3.2	Pozdní gestóza (preeklampsie).....	93
6.3.3	Léčba	94
6.4	Maligní nefroskleróza.....	94
6.4.1	Patologie	95
6.4.2	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	95
6.4.3	Prognóza a léčba	95
6.5	Benigní nefroskleróza.....	96
6.6	Léčba hypertenze	96
6.6.1	Léčebné postupy u závažných forem sekundární hypertenze	99
6.6.2	Hypertenzní krize.....	100
7	Cévní choroby s akutním průběhem.....	103
7.1	Renální infarkt (RI).....	103
7.1.1	Příznaky a objektivní nález.....	103
7.1.2	Diagnóza.....	103
7.1.3	Léčba	104
7.2	Ateroembolické postižení ledvin	104
7.2.1	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	104
7.2.2	Prognóza a léčba	105
7.3	Renální kortikální nekróza.....	105
7.3.1	Etiologie a incidence.....	105
7.3.2	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	105
7.3.3	Léčba	106
7.4	Trombóza renální žíly (TRŽ).....	106
7.4.1	Etiologie a incidence.....	106
7.4.2	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	107
7.4.3	Prognóza a léčba	107
8	Tubulointersticiální nefritidy	109
8.1	Akutní (neinfekční) tubulointersticiální nefritida (ATIN)	110
8.1.1	Etiologie.....	110
8.1.2	Patologie	110
8.1.3	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	110
8.1.4	Klinický průběh, prognóza a léčba	111
8.2	Chronická tubulointersticiální nefritida (CHTIN)	111
8.2.1	Patologie	111
8.2.2	Příznaky, objektivní nález a diagnóza.....	111

8.2.3 Endemická balkánská TIN	112
8.3 Infekce ledvin a močových cest	112
8.3.1 Akutní bakteriální pyelonefritida	112
8.3.2 Chronická bakteriální pyelonefritida	115
8.3.3 Infekce dolních močových cest	116
8.3.4 Parazitární onemocnění močových cest a ledvin	125
8.3.5 Mykotická onemocnění ledvin a močových cest	126
9 Obstrukční uropatie	127
9.1 Hydronefróza	127
9.1.1 Etiologie	127
9.1.2 Patologie	127
9.1.3 Příznaky a objektivní nález	128
9.1.4 Diagnóza	128
9.1.5 Léčení	128
9.1.6 Prognóza	129
9.2 Ureterální obstrukce	129
9.3 Benigní hyperplazie prostaty	129
9.3.1 Příznaky a objektivní nález	129
9.3.2 Diagnóza	130
9.3.3 Léčení	130
9.4 Uretrální obstrukce	131
9.5 Neuromyogenní poruchy	131
9.5.1 Neurogenní měchýř	131
9.5.2 Ureterální dysfunkce	133
9.6 Močová inkontinence	133
10 Onemocnění ledvin spojená s metabolickými syndromy	135
10.1 Metabolicky podmíněné nefropatie	135
10.1.1 Diabetická nefropatie	135
10.1.2 Monoklonální gamapatie s poškozením ledvin (myelomová nefropatie)	137
10.1.3 Amyloidóza ledvin	138
10.2 Metabolické tubulopatie (nefropatie)	139
10.2.1 Intratubulární obstrukce	139
10.3 Poruchy v transportních pochodech	141
10.3.1 Renální tubulární acidóza (RTA)	141
10.3.2 Renální glykosurie	142
10.3.3 Nefrogenní diabetes insipidus (NDI)	143
10.3.4 Bartterův syndrom	144
10.3.5 Liddleův syndrom	145
11 Dědičná a vrozená onemocnění	147
11.1 Cystická onemocnění ledvin	147
11.1.1 Polycystická renální onemocnění	147
11.2 Chronické hereditární nefropatie	150
11.2.1 Alportův syndrom	150
11.2.2 Syndrom nail – patella (nehet – česka)	151

12 Močové kameny	153
12.1 Incidence a patogeneze.....	153
12.2 Příznaky a objektivní nález.....	154
12.3 Diagnóza.....	154
12.4 Léčba.....	154
12.5 Profylaxe.....	155
13 Tumory	157
13.1 Nádory ledvin.....	157
13.1.1 Tubulointersticiální postižení při malignitách.....	157
13.1.2 Karcinom ledviny.....	157
13.1.3 Wilmsův tumor (nefroblastom).....	158
13.2 Nádory ledvinné pánevičky a ureteru.....	158
13.3 Nádory močového měchýře.....	159
13.4 Nádory uretry.....	160
14 Akutní selhání ledvin	161
14.1 Incidence a příčiny akutního selhání ledvin (ASL).....	161
14.2 Patofyziologie ASL.....	161
14.3 Příčiny ASL.....	162
14.4 Akutní selhání ledvin z prerenálních příčin.....	162
14.5 Akutní selhání ledvin z primárně renálních příčin.....	164
14.5.1 Primární glomerulární léze.....	164
14.5.2 Rychle progredující glomerulonefritida (RPGN).....	164
14.5.3 Tubulointersticiální poškození.....	165
14.5.4 Akutní selhání ledvin na podkladě intersticiálního poškození.....	167
14.6 Akutní selhání ledvin z postrenálních příčin.....	174
14.7 Organové komplikace při akutním selhání ledvin.....	175
14.8 Diagnóza a diferenciatní diagnóza ASL.....	176
14.9 Průběh a prognóza ASL.....	177
14.10 Profylaxe ASL.....	178
14.11 Léčebné postupy při ASL.....	179
14.11.1 Podávání tekutin.....	179
14.11.2 Úprava poruch vodního a iontového hospodářství.....	180
15 Chronická renální insuficience (CHRI) a chronické selhání ledvin (CHSL)	183
15.1 Patofyziologie tubulárních změn.....	184
15.1.1 Funkční adaptace reziduálních nefronů.....	184
15.1.2 Reziduální diuréza, vylučování natria a kalia.....	185
15.1.3 Poruchy acidobazické rovnováhy.....	187
15.2 Metabolické poruchy.....	189
15.2.1 Poruchy metabolismu živin.....	189
15.3 Progrese chronické renální insuficience.....	193
15.4 Léčebné postupy při zpomalení progrese renální insuficience.....	195
15.4.1 Léčba arteriální hypertenze.....	195
15.4.2 Podávání nízkoproteinových diet.....	195
15.4.3 Léčení metabolické acidózy.....	195

15.4.4	Antiagregancia a antikoagulancia.....	196
15.5	Kardiovaskulární komplikace při chronickém selhání ledvin	196
15.5.1	Hypertrofie levé komory a její porušená funkce	197
15.5.2	Ateroskleróza a ischemická choroba srdeční.....	198
15.5.3	Perikarditida	198
15.6	Endokrinní poruchy u nemocných s chronickým selháním ledvin.....	199
15.6.1	Zvýšené hladiny hormonů	199
15.6.2	Snížené hladiny hormonů.....	200
15.6.3	Poruchy účinku hormonů	200
15.6.4	Poruchy funkce štítné žlázy.....	201
15.6.5	Poruchy funkce růstového hormonu.....	201
15.6.6	Pohlavní hormony	201
15.6.7	Endogenní opioidy	202
15.6.8	Gastrointestinální hormony	202
15.7	Poškození nervového systému při CHSL	202
15.8	Renální osteopatie	203
15.8.1	Vyšetřovací postupy	204
15.8.2	Léčení.....	205
15.9	Renální anémie.....	206
16	Léčebné postupy při chronickém selhání ledvin	209
16.1	Konzervativní léčení chronického selhání ledvin.....	209
16.1.1	Hlavní zásady konzervativní terapie.....	209
16.1.2	Nízkobílkovinné diety v současnosti.....	211
16.1.3	Speciální diety při kombinovaných metabolických poruchách	214
16.1.4	Dietní program u diabetické nefropatie.....	217
16.1.5	Dieta u nefrotického syndromu	217
16.1.6	Metabolické sledování nemocných	218
16.2	Dialyzační a ultrafiltrační techniky	221
16.2.1	Indikace	222
16.2.2	Peritoneální dialýza.....	223
16.2.3	Extrakorporální postupy	225
16.2.4	Mimodialyzační léčebná opatření.....	228
16.2.5	Neurologické a duševní poruchy u dialyzovaných nemocných.....	230
16.2.6	Psychosociální aspekty chronické dialýzy.....	230
16.3	Transplantace ledvin	233
17	Nefrotoxická poškození ledvin (Toxické nefropatie)	237
17.1	Patofyziologie	237
17.2	Etiologie.....	238
17.3	Nefrotoxický účinek antibiotik.....	240
17.4	Nefrotoxický účinek cytostatik a imunosupresiv	242
17.5	Nefrotoxická rozpustidel a jiných látek	244
17.6	Nefrotoxická po otravě houbami, hadím a hmyzím jedu	245
17.7	Poškození ledvin fenoly a kovy.....	246
17.8	Nefrotoxický účinek kontrastních látek	247
17.9	Nefrotoxická při pigmenturii	248

17.10 Diagnóza.....	250
17.11 Léčba	250
18 Urogenitální trauma.....	251
18.1 Ledviny	251
18.2 Ureter	252
18.3 Močový měchýř.....	252
18.4 Uretra	252
Tabulka výživových hodnot potravin	255
Literatura.....	259
Rejstřík.....	261